

Kvantitativní přístupy ke studiu stranických systémů

Počet stran

- ▶ 3 hlavní přístupy
 1. Sartoriho koncept „relevantních stran“
 2. Matematické formule
 3. Arbitrární rozhodnutí

Raeův index frakcionalizace

- ▶ Douglas Rae
- ▶ 2 kritéria:
 - ▶ Počet stran
 - ▶ Velikost stran
- ▶ $F = 1 - \sum (s_i)^2$
 - ▶ Max. = 1 (velké množství stran)
 - ▶ Min. = 0 (jedna strana)

Příklad

- ▶ 5 stran: A, B, C, D, E
- ▶ Každá ze stran získá 20 % mandátů
- ▶ Výsledek: ??????

Řešení

- ▶ $F = 1 - (0,2^2 + 0,2^2 + 0,2^2 + 0,2^2 + 0,2^2)$
- ▶ $F = 1 - (0,04 + 0,04 + 0,04 + 0,04 + 0,04)$
- ▶ $F = 1 - 0,2 = 0,8$

Příklad: ČR – volby do PSP ČR 2013

- ▶ ČSSD: 50 mandátů
- ▶ ANO: 47
- ▶ TOP 09: 26
- ▶ ODS: 16
- ▶ KSČM: 33
- ▶ KDU-ČSL: 14
- ▶ Úsvit: 14

Řešení

- ▶ $F = 1 - (0,25^2 + 0,24^2 + 0,13^2 + 0,08^2 + 0,17^2 + 0,07^2 + 0,07^2)$
- ▶ $F = 1 - (0,0625 + 0,0552 + 0,0169 + 0,0064 + 0,0272 + 0,0049 + 0,0049)$
- ▶ $F = 1 - 0,178 = 0,822$

Příklad: ČR – volby do PSP ČR 2017

- ▶ ANO: 78
- ▶ ODS: 25
- ▶ Piráti: 22
- ▶ SPD: 20
- ▶ KSČM: 15
- ▶ ČSSD: 15
- ▶ KDU-ČSL: 10
- ▶ TOP 09: 7
- ▶ STAN: 6

Efektivní počet stran

- ▶ Laakso, Taagepera 1979

$$N = 1 / \sum_{i=1}^n P_i^2,$$

- ▶ Snadnější interpretace

Příklady

- ▶ A.....40 %
- ▶ B.....15 %
- ▶ C.....15 %
- ▶ D.....15 %
- ▶ E.....15 %

$$0,16+0,0225+0,0225+0,0225+0,0225 = 1$$

$$\text{ENP} = 1 : 0,25 = 4$$

- ▶ A.....70 %
- ▶ B.....10 %
- ▶ C.....8 %
- ▶ D.....8 %
- ▶ E.....4 %

$$\text{ENP} = 1 : 0,5144 = 1,9$$

Molinarův index

- ▶ ENP stejný pro systém
 - ▶ 2 strany (51 % a 49 %)
 - ▶ více stran (první 70 % a 6 stran s 5%)
- ▶ Juan Molinar 1991
- ▶ Lépe odráží tři prvky stranických systémů
 1. Velikost vítězné strany
 2. Rozdíl mezi dvěma největšími stranami
 3. Stupeň koncentrace menších stran

Molinarův index

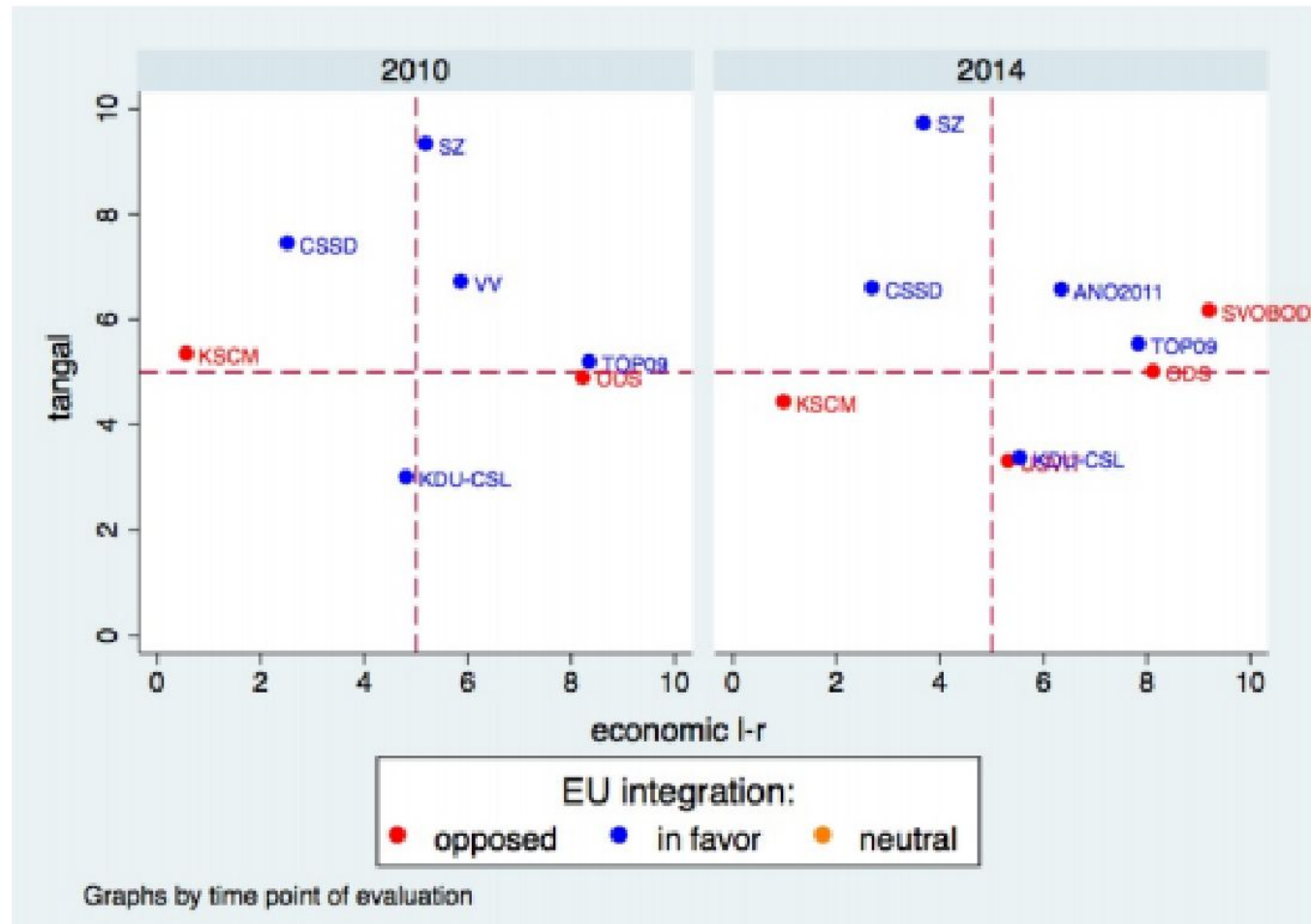
$$\blacktriangleright MI = 1 + N \frac{(\sum_{i=1}^n P_i^2) - P_i^2}{\sum_{i=1}^n P_i^2}$$

$$N = 1 / \sum_{i=1}^n P_i^2 \text{ (ENP)}$$

Polarizace

- ▶ Ideologická vzdálenost mezi stranami
- ▶ Zpravidla na škále levice-pravice
 - ▶ podstata stranických systémů (Sani and Sartori 1983)
- ▶ 3 metody
 1. Expert surveys-judgments (Castles, Mair 1984)
 - ▶ Chapel Hill Expert Survey (od 1999 cca každé 4 roky)
 2. Průzkumy mezi voliči či elitami stran
 3. Obsahová analýza stranických dokumentů
 - ▶ Comparative manifesto project

Figure 5: The Czech Republic's Party System, 2007 and 2014

From Competition to Polarization: How Populists Change Party Systems to Concentrate Power. Milada Anna Vachudova University of North Carolina at Chapel Hill 22 October 2017

Volatilita (těkavost)

- ▶ Electoral volatility
- ▶ Pův. přírodní vědy
- ▶ Analýza přesunů voličské podpory pro jednotlivé strany v čase (volby)

2 úrovně analýzy

- ▶ Individuální (hrubá volatilita, gross volatility)
 1. party switching
 2. overall volatility
 3. total volatility
- ▶ Agregovaná (čistá volatilita)
 - ▶ tzv. Pedersenův index

Pedersenův index

- ▶ Předchozí práce
 - ▶ Rose and Urwin (1970)
 - ▶ Asher and Tarrow (1975)
- ▶ Měřítka pro přesuny volební podpory pro politické strany mezi volbami

$$\Delta p_i^t = p_i^t - p_i^{t-1}$$

- ▶ $TNC^t = \sum_{i=1}^a |\Delta p_i^t|$
 - ▶ TNC = total net change
- ▶ $V = \frac{1}{2} TNC$

Příklad

	1980	1984	1988	1992
A	15	20	13	16
B	35	38	23	24
C	16	18	25	22
D	23	11	29	23
E	11	13	10	15

Volatilita 1984: $(5+3+2+12+2) / 2 = 12$

Volatilita 1988: $(7+15+7+18+3) / 2 = 25$

Volatilita 1992: $(3+1+3+6+5) / 2 = 9$

Příklad ČR

	2010	2013
ČSSD	22,1	20,5
ODS	20,2	7,7
ANO	-	18,7
TOP09	16,7	12,0
KSČM	11,3	14,9
VV	10,9	-
KDU-ČSL	-	6,8
Úsvit	-	6,9
Ostatní	18,8	12,5

Hrubá vs. čistá volatilita

- ▶ Vztah není zcela závislý
 - ▶ Vysoká hrubá volatilita a současně nízká čistá volatilita
 - ▶ teoretická možnost: nulová čistá volatilita, ale 100% hrubá volatilita
 - ▶ dokonalý bipartismus: obě strany si vymění voliče, ale volební zisky zůstanou shodné
- ▶ V praxi: vysoký stupeň korelace

Empirické studie

- ▶ Richard Rose and Derek Urwin (1970)
 - ▶ pionýrská studie volebních přesunů v Evropě 1945-1970
- ▶ → vysoká míra stability
- ▶ Pedersen (1979)
 - ▶ Analýza 1948 -1977
 - ▶ Velké rozdíly mezi zeměmi
 - ▶ NOR a DEN – vyšší volatilita
 - ▶ GER a FRA – nižší volatilita

Pedersenova studie

Country	Period			National average	No. of election Periods
	1948-59	1960-69	1970-77		
Switzerland	1,9	3,7	6,4	4	6
Austria	4,1	3,9	3,1	3,7	8
United Kingdom	4,4	5,2	7,9	5,9	8
Finland	4,4	6,9	9,1	6,8	8
Sweden	4,8	4,3	6,6	5,2	9
the Netherlands	6,3	7,9	12,7	9,1	8
Belgium	7,9	10,3	5,5	7,9	9
Italy	10,3	8,0	6,8	8,4	6
Ireland	10,9	6,8	5,0	7,9	8
Norway	3,4	5,2	17,1	8,1	7
Denmark	5,5	8,9	18,7	11,0	12
Germany	15,2	9,5	4,9	9,8	7
France	21,8	11,9	10,6	16,8	7
Period average	7,8	7,3	9,2	8,1	-
No. of election periods	36	34	33	-	103

Empirické studie

- ▶ Maria Maguire (1983)
- ▶ Lane and Ersson (1997)
- ▶ Dalton, McAllister, Wattenberg (2000)
- ▶ Drummond (2002)
 - ▶ Od konce 60. a 70.let – trendy k vyšší míře volatility

Posun v perspektivě

- ▶ 1970 Rose and Urwin
 - ▶ Nutné vysvětlit stabilitu
- ▶ 1979 Pedersen
 - ▶ Nutné vysvětlit stabilitu v některých zemích a nestabilitu v jiných zemích
- ▶ 2006 Russell J. Dalton
 - ▶ Nutné vysvětlit všeobecnou nestabilitu
- ▶ Stranická identifikace – pro vysvětlení stability
- ▶ Volatilita – pro vysvětlení nestability

Kritika Pedersenova indexu

- ▶ stejná váhu změně v podpoře stran bez ohledu na to, jak velké tyto strany jsou
 - ▶ 40-35 % x 6-5 %
- ▶ index odráží 2 změny způsobené:
 1. Voliči (změna preferencí)
 2. Elity stran (odštěpování nových stran od existujících, ustavování nových stran a slučování starých stran)
- ▶ Index - měří 2 odlišné zdroje volatility a v důsledku je směšuje

Řešení

- ▶ Nástroje na rozlišení volatility způsobené
 - ▶ změnou preferencí voličů
 - ▶ Změnou volební nabídky stran
- 1. Sarah Birch (2003): party replacement
 - podíl hlasů získaných novými stranami
 - výpočet: pouze strany, které se účastnily obou voleb
- 2. Mainwaring et al. 2010; Powell, Tucker 2013
 - dekomponuje Pedersenův index na 2 složky:
 - Vnitrosystémová volatilita
 - způsobená přesunem podpory mezi stranami, které soutěžily ve dvou po sobě jdoucích volbách
 - vněsystémová volatilita
 - způsobena vstupem nových stran a zánikem starých stran
 - Nové strany : nulová podpora v prvních volbách, zatímco zaniklé strany mají nulovou podporu v druhých volbách

Řešení

3. Bartolini a Mair (1990)
 - Vnitrobloková X mezibloková volatilita
 - rozčlenění na levicové a nelevicové strany
 - Mair (1997)
 - volatilita mezi stranami jednoho bloku: volatilita mezi „přáteli“
 - volatilita mezi bloky: volatilita mezi „nepřáteli“